

XYZ

FOTOGRAFIE

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

■ BIMONTHLY MAGAZINE ■

November - December 1984 Nummer 9
Prijs : 100 BF. Abonnement 6 nummers :
500 BF. In dit nummer : Martino Marango-
ni, Colette Vander Stricht, Marrie Bot, «De
Brakke Grond», «Animal Locomotion».
Verantwoordelijke uitgever : Carl De Key-
zer, Brabantdam 110 9000 Gent. Tel. 091/
240776. Copyright Galerie XYZ, Gent.

Deze keer wil ik gerust plaats maken voor enkele belangrijke mededelingen. U ziet, bij XYZ is men de laatste tijd hyperactief en het wordt maar steeds erger. Het blad wordt ook te klein, er zijn veel onderwerpen die we niet eens kunnen behandelen. Indien er zich wat meer zouden willen abonneren dan kan het wel natuurlijk. Doen dus. Om een beetje plaats te winnen hebben we de Engelse vertalingen maar verkleind en verschoven. Daar hadden we toch al zo veel goede kritieken over.

Worden verwacht voor januari-februari 1985 : Toni Catany (Sp) en Joan Fontcuberta (Sp).

Dit wordt de zoveelste «must».

Tot ziens.

Carl De Keyzer

WORKSHOPS

WORKSHOP MARRIE BOT 15/16 DEC. EN 26 JAN. '85.

Marrie Bot (NI) geeft een tweedelige uiterst boeiende workshop in Galerie XYZ. Het eerste deel 15/16 dec., bestaat uit besprekingen van verschillende fotografen, van haar eigen werk en methodes en natuurlijk ook commentaar op het meegebrachte fotowerk van de deelnemers. Het resultaat van een foto-opdracht, gegeven tijdens die twee dagen, wordt op 26 jan. '85 door haar besproken en toegelicht.

Deze unieke driedaagse workshop kost 2750 BF, op rekening 444-0210341-20 met vermelding «Workshop Marrie Bot».

Uiterste inschrijvingsdatum : 30 nov. '84.

OPGEPAST : MAX. AANTAL DEELNEMERS IS 12.

DRIEDAAGSE WORKSHOP MARTIN PARR «STREETWALKING», 29,30 en 31/3/1985

Martin Parr, een Brits fotograaf, geeft naar aanleiding van zijn tentoonstelling in Galerie XYZ (28/3 tot 2/5/1985) een boeiende workshop, eveneens ten huize van XYZ. Zijn werk kan omschreven worden als een zeer persoonlijke vorm van reportagefotografie, dikwijls doorspekt met de nodige humor. Martin Parr werkt vaste thema's uit waar dikwijls een publicatie in boekvorm op volgt. Zijn laatste fotoboek «A fair day» handelt over Ierland en kan in de galerie ingekeken worden. De workshop omvat besprekingen van het fotowerk van de deelnemers, dia-voorstellingen en gesprekken. Belangrijkst zijn echter de opnamesessies (2 in 3 dagen), het kritisch doornemen van contacten en commentaar op het geleverde werk.

OPGEPAST.

Het aantal deelnemers is beperkt tot 15. Wil je erbij zijn, haast je dan.

Deelnemingsprijs : 3500 BF op rekening KB 440-0210341-20 met vermelding «Martin Parr, Streetwalking»

UITERSTE INSCHRIJVINGSDATUM : 15 FEBRUARI 1985.

Verdere inlichtingen te bekomen in Galerie XYZ.

UITNODIGINGEN INVITATIONS

MISERERE

de grote boetebedevaarten in europa

MARRIE BOT

MARTINO MARANGONI
COLETTE VANDER STRICHT

8/11 - 9/12/1984

OPENING : DO/THU 8/11

om/at 20.30 PM.

De Fotografe Colette Vander

Stricht zal aanwezig zijn.

MARRIE BOT

9/12/1984 - 3/1/1985

OPENING : ZO/SUN 9/12

om/at 11.00 AM.

Geen beter dag dan een zondag voor de opening van een tentoonstelling over de grote boetebedevaarten.

De fotografe Marrie Bot zal in de galerie haar boek «Miserere, de grote boetebedevaarten in Europa» signeren. Allen daarheen. Cocktail XYZ.

GALERIE XYZ IS OPEN OP WOENSDAG, VRIJDAG EN ZATERDAG VAN 13 TOT 18 UUR.
GALERIE XYZ IS OPEN ON WEDNESDAY, FRIDAY, SATURDAY FROM 13 UNTIL 18 PM.

M.MARANGONI

«Ik ben amateur en ben van plan dat mijn leven lang ook te blijven. De fotografie heeft voor mij als taak het eigen karakter van de dingen, de ziel die ze uitstralen, vast te leggen. De foto onttrekt zijn schoonheid uit deze waarheid waarvan ze doordrongen is. Daarom verdedig ik me tegen elke vorm van trucage of van professionele virtuositeit...»

Wanneer ik het beeld gevonden heb dat me interesseert, laat ik het aan het objektief over om het getrouw vast te leggen.»

Woorden van André Kertész uit 1930. Vandaag zouden het de woorden van Martino Marangoni kunnen zijn of van andere fotografen die vanuit dezelfde idee werken (Luk Jodogne bvb, zie XYZ Fotografie nr 8).

Martino Marangoni openbaart ons dat de schoonheid ook daar aanwezig is waar niemand ze gezien had. Alles kan een bron van emotie zijn. Dus kan alles gefotografeerd worden. Marangoni «beperkt» zich tot zijn omgeving, de mensen waarmee hij omgaat, vertrouwde dingen. Het verhaal van de mens is al datgene wat hem tevredenheid schenkt. Hij toont ons dat «schoonheid» geen zaak is van bevoorrechte plaatsen en ogenblikken. Hij laat ons zien wat in onze ogen alledaags en middelmatig is en wat we zonder hem niet zouden opmerken. Hij leert en dwingt ons anders te kijken.

Martino Marangoni maakt zijn foto's in de eerste plaats voor zichzelf, dat is duidelijk en maar goed ook. Hij doet wat hij wil en hoe hij het wil.

Zoveel te beter als ook anderen er van houden.

Emoties zijn aan niemand voorbehouden.

Marc Van Roy

Interview : Roberta Valtorta

Kan je de voornaamste thema's uit je werk even toelichten ?

Het is moeilijk voor me om mijn werk vast te pinnen op bepaalde thema's. Zes jaar reeds werk ik met beelden van de mij omringende dingen : fotografie als een zelfspiegel. Dit helpt me mijn dagelijks leven te begrijpen. Hierbij heb ik vnl. in twee richtingen gewerkt. Ten eerste heb ik geprobeerd bepaalde individuele existentiële vragen te beantwoorden ; anderzijds heb ik een creatief medium verkend. Ik hou ervan in zwart-wit te werken en betekenisvolle lichteffecten te vinden of vergelijkingen te maken tussen verschillende delen van eenzelfde beeld. Volgens mij is fotografie steeds een weerspiegeling van allerindividueelste emoties temidden van een omringende buitenwereld.

Wanneer begon je te fotograferen en hoe wist je dat dit jouw medium was ?

Aanvankelijk louter toevallig. Na mijn middelbare studies voelde ik me nogal ontgoocheld. Ik studeerde nog een jaar aan de Italiaanse universiteit en trok vervolgens naar de States. Mijn moeder is een Amerikaanse en mijn broer studeerde toen architectuur in de USA. Ik ging in New York wonen en liep school aan het Pratt Institute gedurende drie jaar. In die periode realiseerde ik me dat fotografie me aansprak. Als kind schoot ik wel eens plaatjes van de mensen en dingen rondom mij, uiteindelijk gelijksoortig aan wat ik nu doe, maar aan het Pratt Institute leerde ik ook fotograferen en dat is nog heel wat anders.

In '75 verliet ik NY en keerde terug naar Italië : het leven als student was er namelijk zalig maar dat veranderde sterk als je er moest werken. Sinds '76 heb ik een leeropdracht aan de International School of Art te Firenze. Mijn manier van lesgeven is sterk bepaald door de leer-school die ik heb doorlopen in NY.

Wie waren je voorbeelden toen je begon ?

Aanvankelijk had ik - zoals trouwens elke debutant - enkele invloeden. Voor mij waren dat Cartier Bresson en later Weston en de Californische School, twee uitersten eigenlijk binnen het medium. Daarna heb ik geleidelijk een eigen beeldtaal ontwikkeld.

Hoe werk je ? Plan je vooraf of laat je impressies op je afkomen ?

Ik organiseer nooit vooraf. Vroeger probeerde ik wel eens een schema te volgen maar meestal met een bar slecht resultaat. De eerste stap is het nemen van foto's en slechts daarna vind ik een compositie. Telkens weer is het een ontdekking.

Kan je jouw stijl vergelijken met andere expressievormen ?

Misschien met poëzie. Mijn werk heeft in elk geval geen uitstaans met proza omdat het volledig op mijn eigen gevoelens is gebaseerd.

Zou je je werk kunnen rangschikken onder een fotografisch genre ?

Als ik mijn werk zou moeten beschrijven aan iemand die er totaal onbekend mee is zou ik zeggen dat het om zwart-wit foto's gaat, op Leica formaat afgedrukt enz... Het is moeilijk om meer te zeggen. Al wat ik doe is mijn omgeving registreren. *Men zou het «micro-reportage van het dagelijks leven» kunnen noemen.*

Dat klinkt wel goed, ja.

Ga je akkoord met de bewering als zou dit soort van fotografie vnl. door vrouwen worden beoefend ?

Ja, maar niet uitsluitend. Neem een Kertész, die ik overigens zeer bewonder. Die man heeft een persoonlijke visie op de wereld uitgebouwd b.v. beelden uit het dagdagelijkse.

Evolueert je werk in een bepaalde richting ?

In wezen niet, maar mijn beeldentaal wordt wel complexer. Aanvankelijk bestond elke afbeelding uit één basiselement. Nu worden verschillende elementen tegen elkaar afgewogen of vergeleken met mezelf. Konkreet betekent dat dat ik de relaties tussen mens en landschap meer uitdiep, zij het nog steeds volgens de oorspronkelijke grondidee. Ik kijk naar de mensen rondom mij en probeer contacten te leggen of ik maak daarentegen foto's in eenzaamheid waarin ik kijk naar dingen en plaatsen. De betekenis van de dingen dringt slechts traag tot mij door : goede foto's bestaan niet uit het gefotografeerde objekt maar uit wat dat objekt belichaamt. Ik wil geen objekten voorstellen, wel wat ze betekenen, welke gevoelens en herinneringen ze oproepen. Als een verhaal niet bestaat, bestaat het buiten de tijd. Mijn foto's zijn geen dagboek, wel een geheel van verbanden en referenties.

Welke functie heeft fotografie volgens jou op dit ogenblik?

De nieuwe technologieën hebben het belang van de fotografie enigszins ingeperkt. Toch is ze nog steeds erg belangrijk, niet zozeer als sociaal dokument (daarvoor zijn de nieuwe media beter uitgerust) maar als een medium voor individuele research en creativiteit. Dit aspect zal steeds belangrijker worden.

Kan fotografie dan volgens jou niet beschrijvend gehanteerd worden, als getuigenis van een tijdperk?

Ja en neen. Voor mij is fotograferen niet in de eerste plaats een conserveren van het verleden. Toen ik opnames maakte van Mateo, mijn zoontje, wou ik wel degelijk dat moment vasthouden, maar dat kan je niet: je kan het leven niet doen stollen, de tijd gaat voorbij en alles verandert, zelfs je eigen ervaringen. Archieven zijn alleen belangrijk vanuit historisch en wetenschappelijk oogpunt. Het zijn de opnames die veranderen doorheen de tijd die je vaak het meest aanspreken: zij krijgen uiteindelijk een nieuwe dimensie.

Beknopte biografie

1950 geboren in Firenze
1964 Vader overleden. In deze periode begint hij te fotograferen om zijn dagelijkse activiteiten te documenteren.
1972 naar New York. Studeert aan het Pratt Institute.
1975 terugkeer naar Firenze als freelance fotograaf.
1977 leeropdracht aan het Studio Art Center International.
1979 assistent en vertaler op de Venezia 79 La Fotografia.
1980 one-man show op de Spazio Sperimentale dell'Immagine te Firenze.
1981 werk aanwezig in het cultureel centrum van SICOF te Milaan.
1983 werk opgenomen in het Cabinet des Estampes te Parijs door J.C. Lemagny.
1984 Tentoonstellingen te Chiasso (Zw) en Caserta (I). Shows in verscheidene Europese steden. Leeropdracht aan de Syracuse Univ. te Firenze.

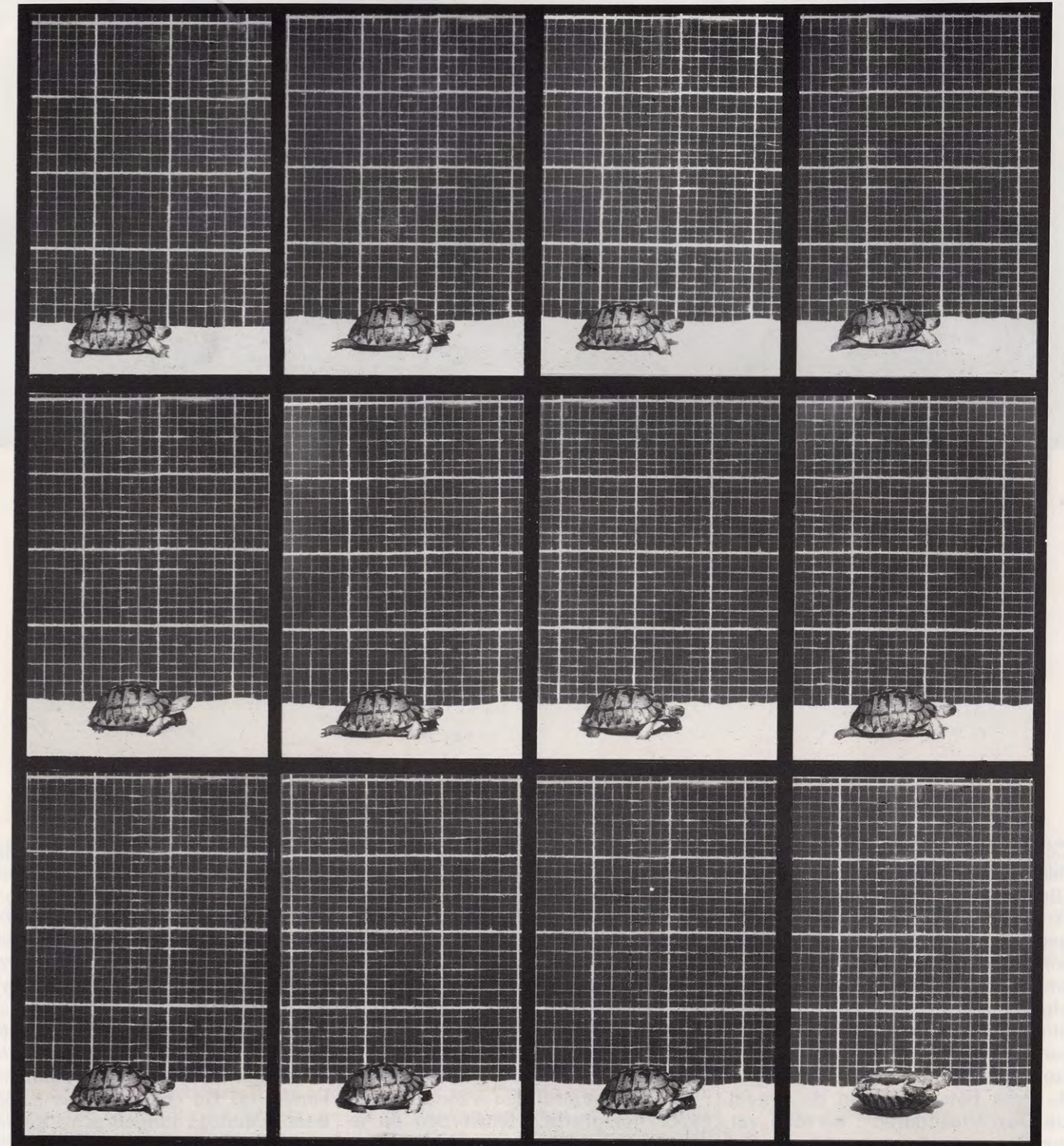

ANIMAL LOCOMOTION

GESCHIEDENIS VAN DE FOTOGRAFIE DEEL TWEE

COLETTE VANDER STRICHT

Colette Vander Stricht (1949) studeerde aan het St. Lukas Instituut (Brussel) grafiek (atelier Luk Verstraete) : de cursus fotografie werd gegeven door Walter De Mulder wiens enthousiasme aanstekelijk werkte ; opleiding fotografie werd afgerond bij Yves Aucquier. Sinds 1982 is ze docente fotografie aan de Academie voor Schone Kunsten te St. Niklaas. In 1983 kreeg ze de Prijs Fotografie van de Provincie Oost-Vlaanderen ; eervolle vermeldingen te Avignon (Musée Calvet) op de Photographies 72-XVIme Grand Prix du Festival d'Avignon en te Charleroi (Palais des Beaux-Arts) op de Photographie Ouverte-Au-delà du reportage, 1983.

Ze nam deel aan talrijke groepstentoonstellingen naar aanleiding van provinciale fotografiewedstrijden (Antwerpen en Oost-Vlaanderen), selecties georganiseerd door het Ministerie van Nederlandse Cultuur, het Centrum voor Creatieve Fotografie, het E.S.I.M., e.a. ; exposeerde in 1983 te Antwerpen, Brussel, Menen, St. Niklaas. Colette Vander Stricht is een grafica die gaan fotograferen is zonder daarvoor het grafisch ontwerpen op te geven : ze is beide blijven doen, hoewel ze de laatste jaren zeer door fotografie in beslag genomen is. Wat sinds korte tijd geleid heeft tot medewerking voor lay-out aan het fototijdschrift XYZ.

Bij haar fotografisch werk is het duidelijk dat het gemaakt is door een fotografe die ook anders dan fotografisch prenten heeft gemaakt. Hiermee is gezegd dat haar fotografie verrijkt is door het kijken en de vak-kennis van de grafica. Haar foto's, zowel de reportage en de landschappen als de stillevens, zijn prenten waarin alles, als door gelukkig toeval, heel natuurlijk op zijn plaats gekomen is. De compositie is schijnbaar achteloos aangebracht. Ze vervloeit in het werk.

De laatste jaren heeft Colette ook reportagewerk gemaakt : familiereportages, politieke vergaderingen. Deze reportages zijn opdrachten

waarvoor de opnamen gemaakt worden die besteld zijn en moeten beantwoorden aan de technische eisen van hun bestemming, vakwerk, dikwijls zeer knap zoals de foto van een lachende en ontspannen Rika De Backer op de Piazza Navonna te Rome. Maar daarnaast maakt Colette ook vrije, creatieve live-fotografie in de marge van de actualiteit, zeer persoonlijk werk. Foto's die iets vertellen over wat er gebeurt, maar ook iets over de fotografie die de gebeurtenissen waarneemt. Er zit soms een vleugje melancholie over die feestelijke recepties : die voor zich uit kijkende dames-van-de-belangrijke-heren, de dames die het hoofd afwenden, de heren die 's nachts als het

praten voorbij is plots verlaten de trap van het hotel aflopend. Maar er zijn ook de kinderen die, lachend en stoeiend in hun feestjurken door het protocol heen dartelen en altijd heel open naar de fotografe kijken, mooi. In vele van deze vrije reportagefoto's registreert Colette als fotografe in de gelegenhedsdrukke van de burgerlijke ceremoniën een gevoel van alleen-zijn. De grote frisheid van het werk van Colette Vander Stricht is te danken aan het impressionistisch effect van de waarneming dat aangekleurd wordt door een strikt persoonlijk levensgevoel : het landschap is troostend en verlaten : in de drukke is er door alles heen even een flits van verstandhouding met ie-

mand, of met kinderen die kijken naar de fotografe die er per definitie niet bijhoort. Colette is diegene die kijkt van uit haar «chambre-clair». Zij is een fotografe van verstillig. Stil is mooi, altijd.

Karel van Deuren

'FOTOMANIFESTATIE '84' BRAKKE GROND AMSTERDAM

Onder het motto «Fotomanifestatie '84» organiseert het Vlaams Cultureel Centrum «De Brakke Grond» te Amsterdam tijdens de maanden november en december e.k. een aantal manifestaties met betrekking tot de fotografie en de fotografische industrie in Vlaanderen. Hoofdschotel vormt de tentoonstelling «Vijftien Vlaamse fotografen» die loopt op 2 november tot 2 december en werd samengesteld door het Provinciaal Museum voor Fotografie te Antwerpen.

De organisatoren wilden zich met deze tentoonstelling niet uitsluitend richten tot het vaste gild der foto-fanaten. Zij hopen ook een ruimer, niet-gespecialiseerd publiek te kunnen boeien. Daarom werd de selectie niet beperkt tot de allernieuwste tendenzen. Zonder bepaalde voorkeuren voor stijlen of genres werd getracht een breed, maar onbevooroordeeld en evenwichtig beeld te schetsen van de actuele situatie op het gebied van de creatieve fotografie in Vlaanderen. Met werk van vijftien sterk individuele fotografen levert dit een erg gevarieerd ensemble op, waarbij het publiek ongetwijfeld zal worden gekonfronteerd met zeer uiteenlopende, soms zelfs tegenstrijdige opvattingen over de expressieve mogelijkheden van het medium fotografie.

In alfabetische volgorde ziet het lijstje met de namen van de exposanten er zo uit : Paul Ausloos, Jan Carlier, Mark De Fraeye, Carl De Keyzer, Antoon Dries, Ludo Geysels, Ben Hansen, Michiel Hendryckx, Mark Hoflack, Spank Moon, Herman Selleslags, Jacques Sonck, Marc Steculorum, Filip Tas en Carl Uytterhaegen.

Enkele van deze fotografen treden bij deze gelegenheid aan met totaal nieuw, nog niet eerder getoond werk (Carlier, Dries, Moons), anderen met vertrouwd werk in een vernieuwde presentatie (Sonck). De meesten houden het evenwel bij een selectie uit hun recente produktie.

Wie zijn nieuwsgierigheid niet kan bedwingen moet naar Amsterdam (tegelijkertijd loopt ook een tentoonstelling over holografie, verzorgd door Agfa-Gevaert, Mortsel). Echt noodzakelijk is dat echter niet want medio 1985 is dezelfde tentoonstelling ook te zien in het Provinciaal Museum voor Kunstambachten Sterckshof te Deurne, Antwerpen.

Pool Andries

«Arno Hintjes in Parijs»

foto : Michiel Hendryckx

foto : Herman Selleslags

XYZ
FOTOGRAFIE
ENGLISH

Introduction

«I'm an amateur and I intend to stay one for the rest of my life. To me the specific task of photography is found in the recording of the innate character of things. The photo gets its beauty out of this truth of which it is deeply penetrated. That is why I defend myself against the use of technicalities or a display of professional virtuosity. When I have discovered an interesting image I let my camera do the recording as truthfully as possible.»

A 1930 quotation of André Kertész's, these words could as well have been Martino Marangoni's or kindred photographer's such as Luk Jodogne (cf XYZ photography nr 8).

Martino Marangoni reveals to us that beauty may also be present in unlooked-for places : everything is a possible source of emotion and as a consequence everything makes a possible picture. Marangoni's photography is restricted to his surroundings and things or persons familiar to him. In his opinion the human story consists of everything that is able to please him. He shows us that so-called beauty is not a question of privileged moments or places. He enables us to become aware of those things which, in our opinion, only embodied the ordinary. As a matter of fact he forces us to take up another attitude of observing.

Obviously Marangoni's photos are shot to his own individual satisfaction in the first place. He works without making any concessions. So much the better if others like his work as well. Emotions are nobody's privilege.

Marc Van Roy

Interview Martino Marangoni

Could you say in a few words which is the subject of your work ?

It's difficult. We can't properly say that my work is based on a precise subject. I have worked for six years at these images, just taking pictures of the things that are around me : photography is some kind of mirror of myself, and it helps me to analyse my life day by day. I have gone in two directions : on the one hand I have tried to reply to some personal existential questions, on the other hand I have searched into a creative medium. I always work in black and white, I love it in a particular way. And I also like to find meaningful effects of light and create comparisons between different parts of the same image. I think that photography is always a reflection of someone's inner feelings in the outside world.

When did you begin to photograph and how did you understand that photography was your medium ?

In the beginning it was by chance. I had finished my high-school and I was very disappointed : after one year at the university, in Italy, I decided to go to the USA. My mother is American and my brother was already there, and he was studying Architecture. I went to New York and I studied at the Pratt Institute for three years : it was at that time that I realized I was interested in photography. When I was a boy I used to take pictures (I used to photograph people and things around me, which is exactly what I do now), but at the Pratt Institute I also studied photography, which is something different. In 1975 I left NY and came back to Italy : life is beautiful there when you are a student, it gets harder when you have to work. From 1976 I have been teaching photography at the International School of Art in Florence : the way I teach photography is the way I learned it in NY.

Which were your models, in the beginning ?

In the beginning - it is the same for anyone, I think - I had some models, say some temptations : first it was Cartier Bresson, then it was Weston, and Californian photography : the two extremes of photography. After that, I slowly found my own way, my own vision.

How do you work ? Do you let your images come out freely or do you prefer to plan your work ?

I never make plans. It has always been very hard for me to do so, with terrible results. First of all I take pictures, and after I took them I discover images. Every time it's a discovery.

Could you compare your photography to another expressive medium ?

I might compare it to poetry. What I am sure of is that my photography has nothing to do with prose, as it is completely based on personal feelings.

And do you think that your work belongs to any photographic «genre» ?

It's embarrassing. Should I describe my images to someone who doesn't know anything about them, I would say, first, that they are in black and white, second that they are in Leica format, third... It's hard to go on. I just take pictures of my surroundings... that's what I do.

We could call them a «micro-reportage of the every day life». Do you agree ?

It sounds good.

Don't you think that this kind of photography is, quite often, a feminine photography ?

Yes, it's true. But there are also some male photographers who follow this kind of photography. For instance Kertész, whom I really love : he has searched into a personal vision of the world based on the images of the every day life and objects.

How is your photography developing in the last period ?

I'm just doing what I have always done. But my recent images look more complex : I mean, at first each image was dominated by one main element, now I like to create comparisons between different elements in the same image, and between each element and myself. More particularly, I am studying the relationship between human figure and landscape. Still, the basic idea remains the same. I look at people around me, my private world, trying to get in touch with them, or, on the other hand, I take pictures in solitude, just looking at things and places. I

discover the meaning of things very slowly : photography is not the object you photograph, it's the meaning of it, and you can find it out later. What I want to represent are not the things but their meaning, feelings, memories. If a story does not exist, it exists beyond time. My photographs are not a diary : they are a whole of links, of references.

Which is the function of photography today ?

I think that we have to consider some historical changes. The coming of new technologies has somehow reduced the importance and the meaning of photography, i.e. still image. Nevertheless, photography is still very important : not as a social document (the new media are much more useful than photography under this point of view), but as a medium for private research and creativity. I think that this aspect of photography is becoming more and more interesting.

Don't you believe that photography can be a very strong descriptive medium, that it can testify an age ?

That's true and untrue at the same time. I don't consider photography mostly as a testimony of the past. When I used to take pictures of Matteo, my little son, I surely wished to stop some feelings of the moment, that particular situation. But as time passes, those feelings are so far : you just can't freeze life, time passes and changes everything, even experience changes. Archives are very important if you consider them under a historical and scientific point of view, but nothing more. The most interesting and enchanting photographs are those that change with time, the best ones are those that get new meanings in the long run.

Biographical note

1950 Born in Florence, Italy

1964 Death of father. It is around this time that as an amateur photographer he begins to use the medium to document his daily life.

1972 Moves to New York and studies photography at Pratt Institute

1975 Returns to Florence to be a free-lance photographer

1977 Obtains a teaching position at Studio Art Center International, which he still maintains

1979 Assistant and translator at Venezia 79 La Fotografia

1980 One man show at the Spazio Sperimentale dell'Immagine, Florence

1981 Work present in the cultural center of SICOF, Milano

1983 Photographs are selected by J.C. Lemagny to enter the Cabinet des Estampes of Paris

1984 Exhibit in Chiasso (Sw) and Caserta (I). Shows in various European cities. Obtains a teaching position at Syracuse University, Florence, Italy

Colette Vander Stricht is born in 1949 ; studied at the St. Lukas Institute (Brussels) graphic arts (studio Luk Verstraete) course of photography by Walter De Mulder and later on by Yves Aucquier. Since 1982 : teaching photography at the Academy of Fine Arts at St. Nikolaas.

1983 : Price Photography of the Province of Oost-Vlaanderen, honourable mention at Avignon (Musée Clvet) at the Photographies 72-XVIme Grand Prix du Festival d'Avignon and at Charleroi (Palais des Beaux-Arts) at the Photographie Ouverte-Au-delà du reportage 1983. She took part at several group exhibitions in Brussels, Antwerp, Menen, St. Nikolaas.

Colette Vander Stricht is a graphic artist who started photographing while continuing with graphic arts. During the last years photography became very important to her which led to the contribution to the lay-out of the magazine XYZ Photography.

Her photographs are enriched by professional knowledge of the graphic artist.

Her photographs, as well her reports, landscapes and still-lives are pictures where everything is brought about very naturally as by coincidence. The composition seems to come about negligently.

During the last years Colette made a lot of reports : family reports, political meetings,... These reports

are instructions that have to answer to the technical requirements of their destination, often very clever like the picture of the smiling Ricka De Backer on the Piazza Navonna, Rome.

Besides, Colette also creates a very fine actual live-photography, very personally. Pictures show us actual events but also the art of photography. You sometimes perceive a spark of melancholy on the festivities : staring ladies-of-the-important-gents, ladies looking away, gentlemen running down the hotel steps. There are the children, constantly coming and going, laughing and ranging, and always looking openly to the photographer. Nice.

In many of her own reports, Colette records the occasional excitement of the formal ceremonies and the feeling of loneliness.

The freshness in Colette's work is due to the impressionistic effect of the observations, completed with her very personal attitude to life : the landscapes are consoling and deserted : in all this furs you remark an understanding mood, children glance at the photographer, who isn't participating at the party per definition.

Colette is a photographer of silence.

Silence is beauty, always.

Karel van Deuren

'FOTOMANIFESTATIE '84' BRAKKE GROND AMSTERDAM

Under the motto «Photography '84», the Flemish Cultural Centre «De Brakke Grond» is organising during following November and December in Amsterdam a number of manifestatons refering to the photography and photographic industry in the Flanders. The principal feature will be the exhibition «Fifteen Flemish Photographers», running from the 2th. November till the 2th. December and compound by the Provincial Museum for Photography in Antwerp.

With this exhibition, the organizers would not address theirself to the permanent, regular gilde of photo-fanatics. They have also the intention to fascinate a wider, not-specialised public. Therefore the selection is not reduced to the very latest tendencies. Without definite preferences for styles or genres they attempt to sketch a large, but onprejudiced and level-headed image about the actual situation in the domain of creative photography in the Flanders. With the work of fifteen strong individual photographers, the ensemble is very varied, by which the public will be undoubtedly faced with very different,

sometimes even contradictory opinions about the expressive possibilities of the medium photography. In alphabetical order the list with the names of the exhibitors looks like : Pool Andries, Jan Carlier, Mark De Fraeye, Carl De Keyzer, Antoon Dries, Ludo Geysels, Ben Hansen, Mark Hofflack, Spank Moons, Herman Selleslags, Jacques Sonck, Marc Steculorum, Filip Tas and Carl Uytterhaegen.

On this occasion, some of these photographers (Carlier, Dries, Moons) line up with totally new work, never shown before ; others present trustful work in a renovated presentation (Sonck). Most of them will keep it by a selection out of their recent productions. Who can't restrain his curiosity, has to go to Amsterdam (at the same time there is running an exhibition about hologyraphy, get-up by Agfa-Gevaert, Mortsel). There is no really necessity for because Medio 85 will show the same exhibition at the Provincial Museum for Art Trade Sterckshof in Deurne, Antwerp.

Pool Andries

MARRIE BOT: MISERERE

MISERERE PILGRIMAGES IN EUROPE

Since the beginning of Christianity, Church has recommended visits to these sacred places. Remission of sins were promised. Over the centuries many places of pilgrimage have arisen in Europe, which are still visited by millions of Catholics. During a casual visit to Lourdes in 1975 Marrie Bot became fascinated by the hundreds of thousands of diseased and handicapped people, congregating in the hope of experiencing the miracle of recovery. Deeply impressed by human suffering and the smarting display of mystical rituals, she decided to engage in the phenomenon of the well-attended places of pilgrimage. She especially made, as a subject-matter of her photo-project those places where the penitential exercise stands central. This resulted in an assembly of photographs, made between 1976 and 1983. Ten large pilgrimages (of which one penitential procession).

Marrie Bot discovered them in France, Spain, Portugal, Ireland, Greece and Poland. The individual experience of the penitential rituals, which often have a primitive and humiliating character, are accentuated in the photographs. Besides, Marrie Bot, has imaged the mass attendance expressed in the ceremonies. From a Christian point of view, processions and pilgrimages have a relieving function. The photographs of Marrie Bot are learning us that religion and authoritarian theocratical structures can really destroy human being. The title of the book, «Miserere» (Lord, have mercy on us) has been taken from psalm 50, one of the seven penitential psalms. At the beginning of the book Marrie Bot describes the origin and the course of the pilgrimages.

Marrie Bot

Considering the many articles that follow and the more or less philosophical analyses of «Miserere» I thought it unnecessary to add anything to this. Others have already done it and that's why this article is restricted to quotations from other publications.

Carl De Keyzer

«HUMILIATION BY PILGRIMAGES MUST DISAPPEAR» POIGNANT PHOTO-STORY BY M. BOT
The photographs of Marrie Bot show us hope and distress of millions of people who still visit these places of pilgrimage annually. You can't disregard them. The pictures are astonishing. Those were the underlying feelings that made her accomplishing the book.

Ellen Kok. Utrechts Nieuwsblad.

PHOTOGRAPHS OF A PILGRIMAGE OF AN ASTONISHING BEAUTY.

«Miserere» is the title of the book published by the photographer Marrie Bot. The assembly of her pictures, made in the course of about seven years, were named after the most known penitential psalm. Wandering about Europe, she visited several important places of pilgrimage, where an enormous amount of people gather to have their disease cured and to do penance in complete humiliation. As a photographer you are completely helpless against this phenomenon, but I can understand that this penitential exercise is the only way out for these people. I often tried to make them believe there are other ways to profess their religion. I'm convinced that Church can prescribe other ways of penitential exercise than this extreme form of humiliation. But even now, the pope pretends that suffering is good for human beings. This is a negative way of thinking, seen from the point of view that human beings are sinners. You can also approach humans positively. I hope that these photographs make people think about the structure of Church and the influence of dogmas.

Cees Straus. Trouw.

THE HUMILIATING CHARACTER OF PILGRIMAGE.

«From now on, I can better understand what religion means to someone. But I became more and more convinced of the fact that people are crouching in their thoughts and considerations by dogmas.» Marrie Bot (38) from Rotterdam made a selection from the thousands of pictures she took in ten European places of pilgrimage. The result is a moving book.

«I had no idea that this still exists» she says. «I became extremely confused and it made me furious. The fact they send mentally handicapped people to such places is ridiculous. Can you imagine that a mongolian might be cured there. A mongolian is a human being, but many consider them as a punishment of God. I met people who needed their whole life to get off of this feelings of guilt.

Algemeen Dagblad. John Le Noble.

HAVE MERCY UPON ME.

The pictures show us that a psychosis which leads to a submission to the rituals are not committed to age or sex. Near the Irish Croagh Patrick, boys and girls, men and women, old men and children climb barefooted on the mountain-slope covered with sharp stone-chippings, they lick the ground in Tinos, Greece, they drag along the rough ground in Pacłowska, Poland, or the stones of the endless square in Fatima, Portugal.

Marrie Bot joined the pilgrimages and portrayed as well the people's as her own feelings of dislike, compassion, fury and fear. If you look at the photographs, it makes you perplex. Just try to remember the nonsense that people of all rank, age or sex, do when they are in the neighbourhood of a prince or a king.

NCC-Handelsblad.

MARRIE BOT DEVOTES A LOT OF ENERGY TO THE PHOTOGRAPHS.

Reactions to her exhibitions and her book are very positive. «From now on, you surely get a lot of orders.» It is certainly not my intention. I want to be free in my work. People are still surprised about the fact that, if you give yourself a task, you want to earn money from it. From a painter they expect him to choose his own subject. If I ask Marrie Bot if there is money in it, she looks rather irritated at me.

Paul Blanca. Parool.

FAITH AND PENANCE.

Why exactly had Marrie Bot chosen this subject? She says: «Just because I arrived at Lourdes by accident during my holidays. But also because of the contrast between their primitive faith and their existence. From the stories they told me during their penitential exercise I heard the following again and again: «One time we shall discover happiness.» «If we don't experience it on earth, we'll find it in the hereafter.» Why should these poor people, regarded as sinners humble themselves in the dust? For me, it is unjustifiable. Catholic Church, as an institution of authority, is bound to say: «You don't have to lick the dust, you are a good christian when you live your life righteously.» But the pope visits these very places to preach how good suffering is. The more you are able to keep people ignorant, the more you can influence them.»

Have you never been seduced to stop photographing and to loose yourself in religion? «Once I felt this fascination. It was in Tinos, during the night of the miracles.» The first time; it didn't happen twice. After the midnight mass, most diseased and handicapped people, especially children and adolescents, are led to the altar in front of which they are laying down or sitting. I was sitting in a clerical chair next to a mentally deficient girl, we were eating peppermints. The church was full of people as well as the square in front of it. The priests and the people were singing all night long to compel a divine sign, perceptible in the church. The legend tells that, if there comes a sign, some people might be cured. There was an atmosphere of ecstasy, terrible dramatic. Suddenly, someone saw a lightening spot on a marble column. The church almost bursted by the hysterical yelling and singing of the crowd. They gave clothings one to another to rub against the column. I saw clearly that the spot came from a lamp constantly moving from the drought. What followed was so touching, you might thought you were dreaming. There was a boy, completely paralyzed, who was brought into the church every day. A very nice boy, but his yelling went to the bone. A strong man took him up and rubbed him against the column in the hope the boy would be cured. Afterwards, of course, he was still paralyzed. His mother nearly became mad. The emotion in the church was so strong that I thought, if something happens here, I'm played out and I stop photographing. Even if I don't believe in God, I have to accept that miracles are possible. I wished a wonder happened to someone.»

In an interview, Bert Nienhuis told me something touching: «Everybody always think that a good photograph comes by coincidence but when I take pictures, I always know on beforehand how the photograph will be.»

To amateurs in a workshop I always say: «You have to concentrate more. If you go into the street and you don't have a subject in mind, don't think you will find something nice by coincidence. Because everything is nice but nothing is peculiar enough you have to find something that really keeps you hanging on.»

I might have become completely mad at this pilgrimages if I hadn't a point of view of my own among these thousands of people. Some photographer say: I also want to travel but I don't have the money.» I don't have the money either, but this won't stop me to go abroad again.»

Vrij Nederland.

foto : Marc Steculorum

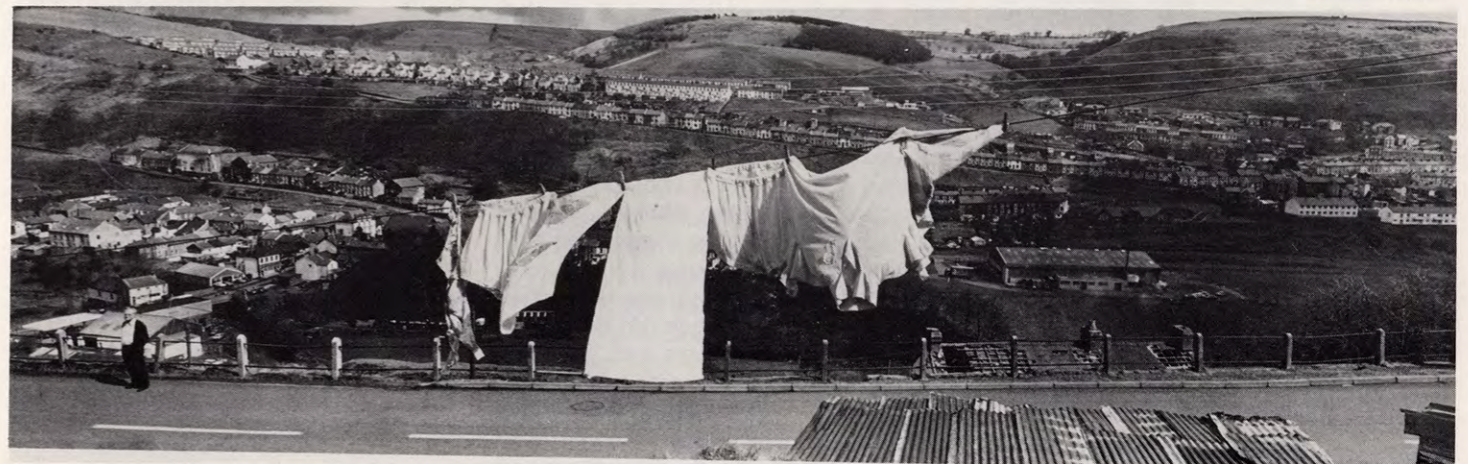

foto : Carl Uytterhaegen

MARRIE BOT: MISERERE

De grote boetebedevaarten in Europa

Bedevoarten zijn zo oud als het geloof. Vanaf de eerste jaren van het christendom werden bezoeken aan heilige plaatsen aanbevolen door de kerk. Kwijtschelding van zonden werd daarbij in het vooruitzicht gesteld. Zo zijn in de loop der eeuwen talrijke bedevaartplaatsen in Europa ontstaan die nog steeds door miljoenen katholieke gelovigen worden bezocht.

Tijdens een toevallig bezoek aan Lourdes in 1975 raakte M. Bot gefascineerd door de honderdduizenden zieken en gehandicapten die daar bijeen komen in de hoop het wonder van de genezing te ervaren. Onder de indruk van het menselijk leed en de schrijnende vertoning van mystieke geloofsrituelen besloot ze zich te verdiepen in massaal bezochte bedevaartsoorden. Speciaal die waar het boeteoffer centraal staat werden onderwerp van haar fotoprojekt. Zo zijn tussen 1976 en 1983 de foto's ontstaan die in dit boek zijn samengebracht. Tezamen tien grote boetebedevaarten (waarvan één massale boeteprocessie). Marrie Bot trof ze aan in Frankrijk, Spanje, Portugal, Griekenland, Ierland en Polen. In de foto's ligt het accent op de individuele beleving van de boeterituelen die vaak een primitief en vernederend karakter dragen. Daarnaast heeft Marrie Bot de massaliteit in beeld gebracht die vooral tot uiting komt in de vereringsceremonies. Processies en bedevaarten hebben, gezien vanuit de christelijke betekenis, een bevrijdende, verlossende functie. De foto's van Marrie Bot laten zien dat die functie in veel gevallen ternauwernood meer gestalte krijgt en mensen echt «ten onder kunnen gaan» in een gebeuren dat een vermenging is van religie en autoritaire theokratische structuren. De titel van het boek, MISERERE, (Heer ontferm u) is ontleend aan psalm 50, één van de zeven boetepsalmen. Voor in het boek beschrijft Marrie Bot het ontstaan en het verloop van de afgebeelde bedevaarten.

Gezien de vele artikels en al of niet filosofische ontledingen van «Miserere» heb ik het wijselijk gevonden om daar persoonlijk verder niets meer aan toe te voegen. Anderen hebben dat al voor mij gedaan en daarom beperk ik mij tot het citeren van enkele stukken uit reeds verschenen artikels.

«VERNEDERING VAN BOETEBEDEVAARTEN MOET VERDWIJNEN» SCHRIJNEND VERHAAL IN FOTO'S VAN MARRIE BOT.

De foto's van Marrie Bot laten hoop en leed zien van de miljoenen mensen die deze boeteoorden nog steeds jaarlijks bezoeken. Je legt ze niet zomaar achteloos naast je neer. Het zijn beelden die je verbazen en die je kwaad kunnen maken. Dat zoiets nog bestaat. Dat waren ook de gevoelens die aan het tot stand komen van dit werk ten grondslag lagen.

Ellen Kok. Utrechts Nieuwsblad.

BEDEVAARTFOTO'S VAN EEN GRUWELIJKE SCHOONHEID.

«Miserere» heet het boek dat de Rotterdamse fotografe Marrie Bot deze week laat verschijnen. Ze gaf de titel van de bekendste boetepsalm mee aan een presentatie van haar foto's die ze in een periode van ruim zeven jaar heeft gemaakt. Zwervend door Europa heeft ze tientallen bezoeken gebracht aan de grote bedevaartplaatsen, waar enorme massa's mensen bijeenkomen om genezing te zoeken voor hun ziekten om in volstreekte vernedering boete te doen.

«Als fotografe sta je machteloos tegenover, maar ik kan wel begrijpen dat deze vorm van boete-doen heel dicht bij de mensen kan staan. Ik heb vaak met het zweet in mijn handen gestaan om te zeggen dat ze zoiets niet hoeven te doen voor hun geloof. Ik ben ervan overtuigd dat je vanuit de kerkelijke overheid ook andere dingen kunt voorschrijven om boete te doen in plaats van door het stof te gaan. Maar de paus zegt zelfs nu nog dat lijden loutert, dat lijden een goede zaak is voor de mens. Dat is een vorm van denken vanuit het negatieve van de mens, dat de mens altijd een zondaar is. Je zou ook vanuit het positieve van de mens kunnen uitgaan. Ik hoop dat de mens door het zien van deze foto's meer gaat nadenken over hoe de structuur van de kerk in elkaar zit en welke invloed de dogma's nog steeds ten aanzien van het boete doen kunnen hebben.

Cees Straus. Trouw.

HET VERNEDERENDE KARAKTER VAN DE BOETEBEDEVAART.

«Ik begrijp nu beter wat het geloof voor iemand kan betekenen. Maar ik ben ook gesterkt in mijn opvatting dat dogma's mensen belemmeren zelf na te denken en zelf keuzen te maken».

Marrie Bot (38) uit Rotterdam maakte een selectie uit de duizenden foto's die ze heeft gemaakt in tien Europese bedevaartsoorden. Het resultaat is een aangrijpend boek.

«Ik had er geen idee van dat zoiets nog bestond» zegt ze. «Ik raakte er door in verwarring, maar ik voelde vooral woede. Dat ze er ook geestelijk gehandicapten naartoe sleepten, dat vond ik helemaal bespottelijk. Het idee dat een mongool daar zou kunnen genezen. Een mongool is een volwaardig mens, maar veel gelovigen beschouwen een zwakzinnig kind als een straf van God. Ik heb mensen ontmoet die hun hele leven bezig zijn om van dat schuldgevoel af te komen.»

Algemeen Dagblad. John Le Noble.

ERBARM U MIJNER

De foto's bewijzen dat de psychose, die tot onderwerping aan de keiharde rituelen leidt, niet gebonden is aan leeftijd of geslacht. Jongens en meisjes, mannen en vrouwen, grijsaards en kinderen beklimmen op blote voeten een met scherpe steenslag bedekte berghelling bij het Ierse Croagh Patrick, ze likken de grond in het Griekse Tinos, ze begaan op blote knieën de harde aarde in het Poolse Paclawska. Of de stenen van het eindeloze plein in het Portugese Fatima.

Marrie Bot was er bij en fotografeerde, behalve de mensen ook haar eigen gevoelens van afkeer, woede, medelijden en angst.

Wie de foto's bekijkt en misschien wordt besprongen door verbijstering doet er overigens goed aan zich de malle fratsen te herinneren die mensen - ook van alle rang, stand, leeftijd en geslacht - hier uithalen wanneer ze zich in de buurt weten van een prins of koning.

NRC Handelsblad.

FOTOGRAFEREN VAN BEDEVAARTEN KOSTEN MARRIE BOT VEEL KRACHT.

De reacties op haar expositie en boek zijn zeer positief. «Nu krijg je vast veel opdrachten». «Maar dat wil ik helemaal niet, ik wil vrij werken. Het wordt nog steeds vreemd gevonden dat je, wanneer je jezelf een opdracht geeft, daarmee ook nog geld wilt verdienen. Van een schilder verwacht men juist dat hij zelf een onderwerp kiest.»

Als ik Marrie Bot vraag of ze van haar werk kan leven, kijkt ze geïrriteerd op.

Paul Blanca. Parool.

GELOOF EN BOETE

Waarom moet Marrie Bot nu per se boetedoeningen fotograferen?

Zij zegt: «Toch door het toeval dat ik op vakantie in Lourdes terecht kwam. Maar ook het contrast dat ik zie tussen het primitief geloof dat deze mensen uitdrukken en hun verdere bestaan. Uit de verhalen die zij mij tijdens de boetedoening deden, hoorde ik telkens weer: «Eenmaal moet het geluk toch zichtbaar zijn. Ooit moet het nog eens goed komen.» Wat dit leven hen niet brengt moet in het hiernamaals komen. Moeten deze mensen, die het 't minst breed hebben, omdat zij de grootste zondaren zouden zijn, ook nog een keer door het stof kruipen? Dat tast mijn gevoel van rechtvaardigheid aan. De katholieke kerk als machtsinstituut zou hun toch moeten zeggen: «U hoeft niet door het stof te kruipen, u bent een goed christen wanneer u gewoon rechtvaardig leeft.» Maar de paus bezoekt juist al die plaatsen om te zeggen hoe goed het lijden is. Hoe dommer je mensen houdt, hoe meer invloed je op hen kunt hebben.»

Heb je nooit, één moment de verleiding gevoeld je camera opzij te leggen en je over te geven aan het geloof?

«Eén keer heb ik die fascinatie gevoeld. Dat was in Tinos, tijdens de nacht der wonderen. De eerste maal, het tweede jaar heeft het zich niet herhaald. Na de nachtmis worden de meeste zieken en gehandicapten, vooral kinderen en jonge volwassenen, naar het altaar gebracht, waar ze liggen of zitten. Ik zat zelf in een priesterstoel naast een zwakzinnig meisje; samen aten we pepermuntjes. Heel de kerk stroomt vol, het plein daarvoor ook. De voorgangers zingen, heel de nacht wordt er gezongen en gebeden om een goddelijke zichtbaarheid in de kerk waar te nemen. De legende wil dat als er een teken komt dat dat voor sommigen genezing betekent.

De sfeer was extatisch, verschrikkelijk dramatisch. Op een gegeven moment ziet iemand inderdaad op een marmeren zuil een lichtvlek. Die kerk barstte bijna uit haar voegen, zo hysterisch al de mensen gingen gillen en steeds harder zingen. Er ontstond een soort processie, mensen gaven elkaar kledingsstukken door om tegen de zuil aan te wrijven. Ik, met mijn nuchtere geest, zie dat de lichtvlek van een godslamp komt die in de tocht heen en weer beweegt.

Het volgende was zo aangrijpend dat je het eigenlijk alleen dromen kunt. Er was een jongen die helemaal verlamd was, recht en stijf als een plank, die iedere dag de kerk werd ingedragen. Een heel lieve zwakzinnige jongen maar hij kon gillen dat het door merg en been ging. Er komt een sterke man, die die jongen zo boven zich oppakte en met de jongen door de massa heen loopt en hem met zijn hele lichaam tegen de pilaar aanwrijft. In de hoop dus dat het kind weer zou gaan lopen. Zoiets kun je niet met droge ogen aanzien. Later werd de jongen natuurlijk even verlamd als tevoren weer op de grond neergelegd. Zijn moeder helemaal over d'r toeren. De emotie daar in de kerk was zo sterk dat ik dacht, als hier wat gebeurt dan ben ik uitgepraat en hou ik op met fotograferen. Al geloof ik zelf niet, dan moet ik toch aannemen dat wonderen mogelijk zijn. Ik had iemand het wonder wel gegund...

Bert Nienhuis zei laatst in een interview iets dat mij uit het hart gegrepen is: «Iedereen denkt altijd dat een goede foto toeval is maar ik weet precies waarom mijn foto's zijn zoals ze zijn geworden.»

Tegen amateurs in de workshop zeg ik altijd: «Je moet je meer concentreren: als je de straat opgaat en je weet niet waarmee je je wilt bezighouden en denkt dat je vanzelf wel iets leuks vindt, dan kom je middag na middag, dag na dag terug met niks. Want alles is leuk en niks is bijzonder genoeg, je moet zoeken naar wat met jou te maken heeft.» Ik zou bij die massale bedevaarten anders toch ook helemaal gek zijn geworden. Je moet daar tussen die tien-, twintigduizend mensen toch eigen uitgangspunten vasthouden. Sommige fotografen zeggen: «Ik zou ook wel zo lang op reis willen maar ik heb het geld niet.» Dat geld heb ik ook niet maar daar zal ik me niet door laten weerhouden wanneer ik morgen op reis wil.

Vrij Nederland

Croagh Patrick, Ireland

Croagh Patrick, Ireland

Paclawska, Polen

Fatima, Portugal

Zebrzydowski, Polen

Fatima, Portugal

Tinos, Griechenland

Andujar, Spanje

Paclawska, Polen

Tinos, Griekenland

Paclawska, Polen

kalender • kalender • kalender • kalender • kalender

BELGIE

MAISON DE LA CULTURE

Libramont
tot 4/11 : Bernard Van Den Eynde
en Véronique Hoet

PROVINCIAAL MUSEUM Zuivel-
markt 33 Hasselt

tot 4/11 : Paul Sochacki

GALERIE DE PHOTOGRAPHIE
DES CHIROUX

25/10 tot 19/11 : Carl Uytterhaegen,
«Les corons d'Auchel 1975-1980»

21/11 tot 17/12 : Philippe Lesage

19/12 tot 14/1 : Madeleyne Moreau
CCH HASSELT

Kunstlaan 5

tot 7/12 : «Miserere» Marrie Bot

PRIVATE OFFICE François Bos-
saertstraat 53 Brussel

7/11 tot 30/11 : Jacques Courtejoie

FOTOGRAFIECIRCUIT

FILMHUIS ANTWERPEN

Lange Brilstraat 12 Antwerpen

nov. : Johan Luyckx

CC DE WARANDE TURNHOUT

Warandestraat 42

nov. : André Bertels

dec. : Johan Luyckx

CC TER DILFT BORNEM

St. Amandsesteenweg 41

nov. : Rudi Wouters

dec. : André Bertels

CC STROMBEEK BEVER

Gemeenteplein

nov. : Carina Marcon

dec. : Rudi Wouters

CC DE LUCHTBAL ANTWERPEN

Columbiastraat 110

nov. : Johan Verstreken

dec. : Carina Marcon

CC BERCHEM ANTWERPEN

Driekoningenstraat 126

nov. : Willy De Lauwer

dec. : Johan Verstreken

CC HEUSDEN ZOLDER

Dekenstraat 40

nov. : Johan Laleman

dec. : Willy De Lauwer

CC HOESELT

Europalaan 2

nov. : Marjan Theunis

dec. : Johan Laleman

CC ST. TRUIDEN

Minderbroedersstraat 29

nov. : Jacques Sonck

dec. : Marjan Theunis

GALERIE CAMPION

St. Bonifacestr. 11 Brussel

tot 18/11 : Dominique de Pierredon

SLOT VAN LAARNE

tot 4/11 : Flanders Photography

HASSELBLAD WEDSTRIJD

Eerste prijs : Hasselblad 500 CM +

80 mm + rug.

Tweede prijs : 1 kg zilver.

Derde prijs : 1/2 kg zilver.

De maximale inzending van 8-12 fo-
to's moet een port-folio (hechte
reeks) vormen. Het thema is vrij.
Uiterste datum : 11/11/84.

Formaat min. 20 x 30 cm.

Hasselblad Belgium

Terhulpestr. 130/B12

1050 Brussel

Inzendingen onder pseudoniem

(naam en adres in gesloten omslag)

L'ESPACE PHOTOGRAPHIQUE
CONTRETYPE Rue d'Espagne 103
1060 Brussel

tot 24/11 : «Le portrait en Alle-
magne dans les années trente» Max
Ehlert, T. Lux Feininger, Lotte Ja-
cobi, Kurt Kranz, Annaliese Kret-
schmer, Umbo, Klaus Wittkugel,
Willy Zielke.

GALERIE XYZ

Brabantdam 110 Gent

8/10 tot 9/12 : Martino Marangoni

9/12 tot 3/1 : Marrie Bot «Miserere»

GALERIE PAULE PIA BESTAAT 10
JAAR.

De redactie van XYZ feliciteert
Paule Pia voor dit pionierswerk. Nog
vele jaren.

Kammenstraat 57 Antwerpen

nov. : Paule Pia

1ste INTERNATIONAAL FESTIVAL
VAN DE FOTOGRAFIE BRUSSEL
10/11/12 NOV. 1984

Met animatie en tentoonstellingen

Tentoonstellingen :

UBL Brussel

«Belgische professionele fotogra-
fen»

«Zelfportretten gemaakt door foto-
grafen»

Retrospectieve tentoonstelling 1933

1938 over het werk van Mireille

Robaye «De wereld in de mijnen»

GALERIE CAMPION BRUSSEL

St. Bonifacestraat 11

Henri Van De Velde «Man en werk»

Léonard Misonne «Onuitgegeven

werken»

Lezingen o.a. :

Auditorium van sociologie ULB :

11 en 12/11

Mark Van Gijsegem (B) : «De ge-
schiedenis van de fotografie»

Voor verdere inlichtingen : XYZ

NEDERLAND

GALERIE WALTER THOMPSON

Wibautstraat 12 Amsterdam

tot 8/11 : Corstiaan Jansen

GALERIE TON PEEK

Oudegracht 295 Utrecht

tot 7/11 : Gert Weigelt

FOTOGALERIE 68

CULT. CENTRUM HOENSBROEK

tot 18/11 : Anwar Hossain (Bang-
ladesh)

CANON PHOTO GALLERY

Leidsestraat 79 Amsterdam

Workshop Dolf Toussaint «Human
Interest» 2/3/4 november.

FRANKRIJK

FONDATION NATIONALE DE LA

PHOTOGRAPHIE Rue du Premier

Film 25 Lyon

30/10 tot 6/1 : Sophie Ristelhueber

Kiuston Hallé, Carole Barriquand

6/11 tot 2/12 : Robert Freeman «The
Beatles»

GALERIE ZABRISKIE

Rue Quincampoix 37 Parijs

tot 10/11 : Jean Paul Thaeon

14/11 tot 15/12 : Alfred Stieglitz

MOIS DE LA PHOTO NOV. 1984

Ongeveer 100 fototentoonstellingen

in galleries, musea, bibliotheken en

verder op alle mogelijke en onmoge-
lijke plaatsen, tot in de Eiffeltoren.

Wie niet gaat is niet geïnteresseerd

in fotografie. De volledige gedetail-
leerde kalender kan ingezien worden

in Galerie XYZ. Er zijn tentoonstel-
lingen o.a. van : Atget, Stieglitz, Li-
sette Model, Henri Cartier-Bresson,

Raymond Depardon, Doisneau en

nog zovele anderen.

DE MOEITE...

Voor mededelingen betreffende ak-
tiviteiten gedurende de maanden

januari-februari gelieve voor 10/12

te verwittigen.

Nikon
The Professional's Choice

DE NOORDSTAR
EN BOERHAAVE N.V.

FOTO
BARBE

- REPRODUKTIE VAN KUNSTWERKEN
- SPECIALE CONDITIES VOOR KUNSTENAARS

de eerste vlaamse
verzekeringsmaatschappij
gent 091/25 75 15

kulturele stichting NOORDSTARFONDS v. z. w.

Meensesteenweg 145 Dadizele
Tel. (056) 509931

Met de nieuwe
AGFA-films
kun je je oren
niet geloven.

1984 is een baanbrekend jaar voor de fotografie.
Want Agfa-Gevaert lanceert 7 nieuwe films.
3 Agfacolor XR kleurentfilms en 4 Agfachrome diafilms.
Films met 'n verbluffend natuurlijke kleurenweergave
en schitterende kleurechtheid.
Deze nieuwe Agfa-films zijn zo echt, zo kleurrealistisch
dat u zou zweren dat u het beeld ook hoort.
Dus niet alleen 'n mijlpaal in de filmtechnologie, maar ook een
verrassend nieuwe start voor de levenschtheid van uw opnamen.
Agfachrome CT64, Aglachrome CT200, Aglachrome 64S, Aglachrome 200S,
Agfacolor XR100, Aglacolor XR200, Agfacolor XR400.

Het oranje doosje, de spiegel van het leven.

AGFA-GEVAERT

OOGSPANNING

FOTOGRAFIE CARL DE KEYZER 1981-1984

INGELEID DOOR JOHAN ANTHIERENS

FOTOGRAFIE CARL DE KEYZER 1981-1984

Verkrijgbaar vanaf begin december in Galerie XYZ en in enkele boekhandels. Overschrijvingen op ASLK 001-0574897-61 Carl De Keyzer, Brabantdam 110 9000 Gent. Portkosten : 100 BF. Prijs : Karton kft ; 750 BF. Hardboard (grijs linnen) + omslag ; 950 BF, Grijs linnen + omslag + originele foto ; 1500 BF. Het boek (92 blz) bevat 58 foto's gedrukt in bichromie.

goud - juwelen - briljanten - cultuurparels - gravuren - elektrische uurwerken - chronographen - duikuurwerken - uurwerken (digital - quartz) gereedschap voor uurwerkmakers - juweliers, graveerders, goud - juwelen - briljanten - cultuurparels - gravuren - elektrische uurwerken - chronographen - duikuurwerken - uurwerken (digital - quartz) - gereedschap voor uurwerkmakers, juweliers, graveerders, goud - juwelen - briljanten - cultuurparels - gravuren - elektrische uurwerken - chronographen - duikuurwerken -

ARCHIVAL PRODUCTS

acid free mounting tissue museum boards paspartouts blotting papers archival print washers ilford galerie agfa record rapid spotmeters etc

PHOTOBOOKS

more than 1000 in stock different zone syst. books

foto chris matton

stationsstraat 45 moen 8591 056.64.56.81

VAN ROSSEM

LANGE BOOMGAARDSTRAAT 5-7 9000 GENT 091/258869

EEN ZWART-WIT PREMIERE

In zwart-wit alleen,
kan je deze beelden
begrijpen

Fotograaf: Ken Townwer
Printer: Larry Bartlett
Papier: Ilfospeed Multigrade II

ILFORD

Topkwaliteit voor goede ideeën.
Film, papier en chemicaliën.

SA ILFORD NV • Kazernelaan 39 • 1040 Brussel